

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJSEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU
★
Izvršujemo vsakovrstno
tiskovino

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), MAY 11, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 93

NOVI GROBOVI

JOHN JURICH

Po dolgi bolezni je preminil John Jurich, star 56 let. Doma je bil iz vasi Babna reka, fara Kostanja na Hrvatskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 36 leti.

Tukaj zapuščala žalujočo sorogro Justino, hčere Katherine, Mrs. Mary Halitsky in Anna, sinova John in Michael ter vnuk, v starem kraju pa sestro. Pogreb se vrši v soboto zjutraj ob 9:30 uri iz hiše žalosti, 3586 E. 78 St., pod vodstvom pogrebnega zavoda Louis L. Feriala v cerkev sv. Lovrenca ob 10. uri in nato na pokopališče Calvary.

KRIST KALIN

Po tri-mesečni bolezni je preminil na svojem domu na 15929 Saranac Rd. poznani Krist Kalin, star 65 let. Doma je bil iz vasi Plaša, fara sv. Križ na Primorskem, kjer zapuščala dva brata Franka in Mike ter več sorodnikov. V Ameriki se je nahajal 38 let in je bil član društva Kras št. 8 SDZ, društva Vipavski raj št. 312 SNPJ in podr. št. 3 SMZ. Delal je pri Collinwood Shale Brick Co.

Tukaj zapuščala žalujočo sorogro Rose, rojeno Vidmar, doma iz vasi Velika lipa, fara Hričje, štiri otroke: Frank in Henry Urbančič, Mrs. Rose Sajovec in Mrs. Emma Majer, brata Philipa in več sorodnikov. Pogreb se vrši v soboto zjutraj iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St.

Znanstvenik pravi, da ni komunist

OAKLAND, Cal., 10. maja. — Znanstvenik J. Robert Oppenheimer je danes zanikal obtožbe, da se v njegovem stanovanju pri californijski univerzi vršili komunistični sestanki.

Oppenheimerja, ki je sodeloval pri izdelovanju atomske bombe, je obtožila pred californijskim senatnim odborom neka Sylvia Crouch, ki je svojočasno bila članica komunistične stranke, toda je izstopila iz nje leta 1942. Crouch je izjavila, da je leta 1941 bila na sestanku, katerega se je udeležilo 25 članov komunistične stranke. Ta sestanek se je baje vršil v stanovanju Oppenheimerja.

Znani znanstvenik, ki je vodil atomske projekte v Los Alamosu, kjer je bila izdelana prva atomska bomba, pa je medtem odločno zanikal obtožbe bivše komunistinje. Rekel je, da se je svojočasno družil z levčarskimi skupinami in imel mnogo prijateljev, ki so bili komunisti. Toda pristavil je, da mu tisto, v kar je takrat verjel, sedaj izgleda kot popolna neumnost.

Poleg Oppenheimerja je Crouch ovadila tudi znanstvenika Josepha Weinberga, ki je na zasliševanjih pred kongresnim odborom za ne-ameriške aktivnosti bil označen za "Znanstvenika X," ki da je baje izročil podatke o atomskih raziskovanjih nekemu komunistu.

TRUMAN PREDVIDEVA, DA BO "MRZLA VOJNA" ZELO DOLGA

LARAMIE, Wyo., 10. maja.—Predsednik Truman je danes izjavil, da bo mrzla vojna s Sovjetsko zvezo trajala še zelo dolgo, da pa mora ameriško ljudstvo ohraniti potrpežljivost.

V svojem štirinajstem govoru na tekočem potovanju po Idahu in Oregonu je predsednik govoril o mednarodnem položaju, ki da je kritičen. Toda poudaril je, da bo v tej mrzli vojni končna zmaga na strani "svobodnih ljudstev" in da bo "nova in strašna tiranija" Sovjetske zveze poražena.

Truman je danes imel dva govora. Zjutraj je govoril v Po-cattellu, Idahu, kjer je v glavnem poudaril, da bo National Science Foundation ohranila Zedinjene države na vodilnem položaju pri znanstvenih raziskovanjih. Rekel je, da bo ta ustanova, katere je bila ustanovljena z zakonom, pomagala pospešiti znanosti, ki je potrebna za nadaljnji porast, napredek in varnost dežele.

Stavka pri štirih železniških družbah paralizirala promet; mnoge industrije so prizadete

CHICAGO, 10. maja.—Stavka pri štirih železniških družbah je danes paralizirala potniški in tovorni promet v deželi.

Stavko strojevodjev je oklicala unija Brotherhood of Locomotive Firemen and Engineers, ko štiri družbe niso hotele sprejeti zahteve, da se Diesellovim lokomotivom pristavi še enega pomočnika strojevodj. Doselej so pri Diesel lokomotivah imeli le enega strojevodjo. S stavko so prizadete sledeče železniške linije: Pennsylvania in New York Central, ki vršita službo na področju vzhodno od Chicago, Southern Railway, ki ima glavno južno progo in Santa Fe., ki oskrbuje zveze med Chicagom in zapadnim obrežjem. Vkupno je na stavki 18.000 članov Bratstva železničarjev, toda računa se, da bo stavka zajela še nadaljnjih 80.000 delavcev, ki so uposleni pri železniških družbah, če bo stavka trajala dlje časa.

Predsednik Državnega posredovalnega odbora Francis A. O'Neil je izjavil, da ni nobenega izgleda za hitro poravnavo stavke. Predsednik Bratstva David B. Robertson pa je po konferenci kratko naznanil, da je stavka v teku.

S stavko na omenjenih štirih progah je prizadeta ena tretjina vкупnega potniškega prometa in ena petina tovornega prometa v deželi. V zvezi s stavko železničarjev so začele krožiti govorice, da bi predsednik Truman lahko na osnovi zakona iz leta 1917 zasegel vlake. Ta zakon dovoljuje vladi, da obratuje železniški promet v vojni dobi. Toda mnenje prevladuje, da predsednik ne bo razbil stavke z omenjenim zakonom, čeprav se dežela še vedno tehnično nahaja v vojni, ker mirovni pogodbi z Nemčijo in Japonsko še nista podpisani.

Stavka je prizadela tudi Cleveland. Stavka je prizadela tudi mesto Cleveland, kjer so včeraj bile prekinjene potniške in tovorne zveze z drugimi mesti. Poleg tega pa so bile prizadete mnoge industrije, ki na stavko očividno niso bile priljubljene.

Pri Fisher Body je bilo začasno odslovljenih 3.000 delavcev, ki pa se bodo v teku dneva zopet vrnili na delo. Midland Steel Products Co. je tudi danes zjutraj poklicala nazaj na delo 2.000 delavcev.

Za enkrat ne bo prizadeto oskrbovanje z živežom, ker je v zalogi dovolj hrane, posebno zelenjave, ki prihaja v mesto s tovornimi vlaki. Toda če se bo stavka nadaljevala, se bo občutilo pomanjkanje živeža, posebno onega, ki se hitro kvari.

ŽENI, SLEPI 14 LET, SE JE VRNIL VID

UNIONTOWN, Pa., 10. maja. — Mrs. Mary Franz, ki je bila slepa zadnjih 14 let, je bila danes zelo presenečena, ko je skozi okno stanovanja opazila, da se "nekaj giblje." Po daljšem opazovanju je ugotovila, da so to veje drevesa. Kmalu zatem je začela razpoznavati tudi ostale predmete.

Mrs. Franz je izgubila vid, ko je rodila svojega tretjega otroka.

MORILEC USMRČEN

Snoči je v jetnišnici v Columbusu bil usmrčen na električni stolici 24 let stari Theodore Roosevelt McClure, ki je leta 1947 umoril clevelandskega grocerista Nicola Salupa.

Milijonar kupil Terminal Tower in ostala poslopja

Eden od najbogatejših poslastnikov v deželi, John W. Galbreath iz Columbusa, je včeraj kupil Terminal Tower na Public Square in vrsto poslopij okrog njega, med njimi hotel Cleveland, Republic Building, Guidhall Building, Midland Building in ogromno Terminal garažo, v kateri je prostora za 1.700 avtov.

Za Terminal Tower in omenjena poslopja je milijonar plačal \$35.000.000. Edino poslopje, ki ni vključeno v to "mesto v mestu," je Higbee Building.

Galbreath je že pred to kupnjo imel več poslopij v Clevelandu, med ostalim WJW Building. Lastuje pa skoro vsa večja poslopja v McDonaldu, O., Wilmerdeenu, Pa., Morgan Parku, Minn. in Gregortonu, Utah. Dalje je solastnik pittsburskega športnega podjetja Piratesa in farne za dirkalne konje Derby Dan v Ohiju.

Terminal Tower so prodali Robert R. Young, ki kontrolira Chesapeake and Ohio Railroad, Portsmouth Steel Corp., Cleveland Cliffs Iron Co. in Pathe Industrie. Galbreath je lani hotel kupiti tudi Union Commerce Building, ki pa ni bil na prodaj.

SVATBE GA ZANIMAJO

NEW YORK, 10. maja. — Neki 24 let star Anthony Blass se je zanimal izključno le za svatbe. Izpisoval si je imena in naslove povabljenih gostov ter jih hodil obiskovat na stanovanja. To se reče, prihajal je na njihova stanovanja, ko so bili na svatbi. Na ta način je nakradel okrog \$100.000.

V AMERIKI BO OKROG 152 MILIJONOV PREBIVALCEV

ST LOUIS, 10. maja. — Direktor Urada za Ljudsko štetje Roy V. Peel računa, da bo na osnovi zadnjega štetja v Zedinjenih državah okrog 152.000.000 prebivalcev.

Ko je bilo leta 1940 zaključeno predzadnje štetje, so bile objavljene uradne številke, na osnovi katerih je v deželi bilo 131.669.275 prebivalcev.

BOJKOT KAVE

SAN DIEGO, 10. maja. — Tukajšnje gospodinjice so se danes obvezale, da ne bodo kupovale kave, dokler ne bo cena kavi znižana.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI PO AMERIKI

Indianapolis, Ind. — Dne 16. aprila je umrla Jennie Gerbik, rojena Urbančič, doma iz Nandana sela pri št. Petru na Krasu. Tukaj zapuščala moža Josepha ter brata Josepha in Louisa Urbančič, v starem kraju pa tri polsestre. Pogreba sta se udeležili tudi Jennie Gerbik in Menan Slokar iz Clevelanda.

Dne 20. aprila pa je umrla Anton Dugar, star 84 let, doma iz vasi Kuščerje, fara Srednje pri Kanalu, Primorsko. Zapuščala tri hčere in tri sinove, v starem kraju pa sestro.

La Salle, Ill. — Naglo je zbolel znani kulturni delavec Frank Ravnikar. Prejšnjo nedeljo je igral v igri "Snubačji" za proslavo 42-letnice društva Sokol št. 98 SNPJ. — Mildred Volgrich-Faerber se nahaja v tukajšnji bolnišnici, kjer se je morala podvreči operaciji.

Načrt za industrijsko in politično priključitev Nemčije v zapadni Evropi bo predložen konferenci v Londonu

DR. SANDERS IZOBČEN IZ MEDICINSKEGA DRUŠTVA

MILFORD, N. H., 10. maja. — Dr. Herman Sanders, ki je izgubil pravico za vršitev zdravniške prakse, je danes bil izobčen iz Medicinskega društva. Izobčitev je posledica tako zvanega "umora iz usmiljenja," zaradi katerega se je dr. Sanders zagovarjal na sodnji. Bil je sicer oproščen, toda organizacija zdravnikov mu je onemogočila vršitev prakse. Dr. Sanders ima izgledov, da si preskrbi ponovno registracijo po 19. maju. Državni zdravniški odbor, ki mu je odvzel dovoljenje, je naznanil, da bo po tem datumu razmotrival o njegovi prošnji, to je, če jo bo predložil.

VETERAN CIVILNE VOJNE UMRL STAR 108 LET

HIGGINSVILLE, Mo., 10. maja. — Danes je tu umrl v starosti 108 let veteran civilne vojne Johnny Graves. Iz konfederacijske armade je bil odslovljen zaradi "šibkega zdravja."

JAPONCI PRIHAJAJO

TOKIO, 10. maja. — Iz Yokohame bodo 12. maja odpotovali štirje visoki japonski vladni uradniki, ki bodo proučevali razmere v Zedinjenih državah. V Ameriki bodo ostali tri mesece.

Rimski katoličani kontrolirajo tisk in radio v Ameriki

CHICAGO, 10. maja.—Baptistični voditelj dr. J. M. Dawson iz Washingtona, D. C., je danes v svojem poročilu na konvenciji južnih baptistov izjavil, da ima rimsko-katoliška cerkev s svojim sedežem v Vatikanu mogočeno kontrolo nad ameriškim tiskom in radio postajami.

Dr. Dawson je v poročilu povedal, da Vatikan odnosno rimsko-katoliška cerkev, izvaja kontrolo potom svojih članov, ki "držijo strateške položaje v skoro vseh velikih publikacijah in dnevnikih." Potom takšne kontrole je Vatikan v stanju, da zatire, obarva ali pa izkorišča za svoje cilje ameriški tisk in radio.

Baptisti, ki se zoperstavljajo vmešavanju Vatikana v politične zadeve dežele, so obenem na konvenciji sprejeli resolucijo, s katero zahtevajo od predsednika Trumana, naj ne imenuje novega poslanca v Vatikanu, ker da to krši princip o ločitvi cerkve od države. To resolucijo je soglasno odobrilo 10.000 delegatov.

(Zedinjene države uradno nimajo poslanca v Washingtonu že od januarja meseca, ko je osební Trumanov poslanec Myron Taylor podal ostavko. Toda razne katoliške organizacije močno pritiskajo, da bi se ponovno imenovalo poslanca v Vatikanu. V zvezi z aktivnostmi rimskih katoličanov v Zedinjenih državah so bile tudi obnovljene aktivnosti v prid fašističnemu diktatorju Francu v Spaniji).

LONDON, 10. maja.—Francija in Zedinjene države bosta na konferenci zunanjih ministrov zapadnih držav podpirali francoski načrt za industrijsko in politično priključitev Nemčije v zapadno-evropskem bloku, toda stališče Anglije še ni znano.

Ameriški državni tajnik Dean Acheson je danes objavil izjavo, s katero je podprl francoski načrt. Ta načrt predvideva združitve francoske, nemške in verjetno tudi produkcije jekla in premoga ostalih zapadno-evropskih držav. Acheson je izjavil, da je to "pomemben in dalekosežen načrt."

Acheson je imel tajne pogovore o vprašanju Nemčije tudi z angleškim zunanjim ministrom Ernestom Bevinom.

Kar se francoskega načrta tiče, je Acheson poudaril, da predstavlja progres pri ekonomski združitvi zapadne Evrope, kar da je cilj, kateremu je že dolgo naklonjena ameriška vlada.

To je prvič, da je Francija predložila načrt, katerega bodo Zedinjene države verjetno močno podprle. Toda z druge strani Anglija ne kaže nobeno posebno navdušenje za združitve francoske in nemške industrije jekla in premoga, ker bi takšna združena produkcija prekosila angleško. Francoski zunanji minister Schuman, ki je danes dospel v London, je sicer predlagal, da se tudi Anglijo priključi skupnemu načrtu, toda angleški uradniki so se dosedaj izognili, da bi predlog komentirali.

Nemški kancelar Konrad Adenauer pa je medtem v Bonnu navdušeno podprl francoski "velikodušni načrt." Zapadna Nemčija bi na osnovi tega načrta največ dobila, ker Francija že itak kontrolira produkcijo premoga v Saarju, medtem ko se nemška produkcija premoga in jekla v Porurju nahaja pod mednarodno kontrolo.

Načrt je pohvalil v Rimu tudi italijanski zunanji minister grof Sforza, ki je dejal, da bo postal "zgodovinskega pomena" pri naporih, da se upostavi trajni mir med nemškim in francoskim ljudstvom.

Nocoj je Acheson imel značilen govor na sestanku organizacije za pospešitev prijateljstva med Zedinjenimi državami in Anglijo. V tem govoru je izjavil, da bi morale države zapadne Evrope in Zedinjene države žrtvovati nekaj od svojih nacionalnih interesov, če se želi svet zavarovati pred vojno. Pristavil je, da bi morale vse države sodelovati in deliti odgovornost pri naporih, da se zapadno Nemčijo spravi v "družino zapadne civilizacije."

MILANSKI KARDINAL GROZI KOMUNISTOM

MILAN, Italija, 10. maja.—Milanski nadškof kardinal Schuster je danes zagrozil z izobčenjem iz cerkve vsem katoliškim družinam, ki bi dovolile, da se njihovi otroci vpisujejo v komunistično organizacijo italijanskih pionirjev. Kardinal pravi, da v teh organizacijah komunisti učijo otroke "slabih navad."

Domače vesti

V bolnišnici

V Huron Rd. bolnišnici se nahaja Mrs. Ann Gruber, 436 E. 243 St., hčerka poznane družine Mr. in Mrs. Gačnik iz Muskoka Ave. Poznana je kot bivša članica Glasbene Matice. Prestala je težko operacijo in se nahaja v sobi št. 423. Obiski so dovoljeni med 12.30 in 2.30 popoldne ter 5.30 do 8.30 zvečer. Zelimo ji skorajšnje popolno okrevanje.

Seja preložena

Članstvu društva Ribnica, št. 12 SDZ se sporoča, da se je premetilo redno sejo za ta mesec na 19. maja, in sicer radi konvencije SDZ, ki je v teku ta teden.

Godba in zabava

V gostilni Hecker Tavern, 1194 E. 71 St., igra vsako soboto nova godba Polka Revelers. Ob zvokih te godbe se nudi vsem plesajočim kot gostom, ki radi poslušajo dobro godbo, lepa zabava.

Zaroka

Mr. in Mrs. Tony in Anna Malovec iz 1101 E. 63 St. nanzanjata, da sta se zaročila njej hčerka Florence in Mr. Edward Brochak, sin Mr. in Mrs. Edward in Julija Brochak, 4918 Mead Ave. Bilo srečno!

Novi radio programi

Dva nova slovenska programa na novi radijski postaji WDOK (1260) se bo sedaj slišala, in sicer eden bo podan vsak četrtek ob 7. uri zvečer, drugi pa vsako nedeljo popoldne ob 12.30. Vodja programa je poznani Martin Antončič, ki tudi vodi slovenski radijski program vsako nedeljo zjutraj ob 10.30 uri na postaji WGAR.

Sportna predstava v SND

Klub The Cleveland Ambassadors of Sports, katerega tvorijo naši slovenski fantje iz naselbine, priredi nocoj zanimivo "boxing" predstavo v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. V boksarju se bodo spoprijeli znani boksarji v mestu in vspeored obeta biti zanimiv.

Zadušnica

V soboto zjutraj ob 7.15 uri se vrši zadušnica v spomin 12. obletnice smrti Mary Novasel v cerkvi sv. Vida. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se opravila udeležijo.

RAZDAL 40 FARM, KER JIH NE BO RABIL

LE MARS, Ia., 10. maja. — Tukaj je v starosti 77 let umrl veleposestnik Herman Schultz, ki je leta 1948 povzročil senzacijo, ko je razdelil 42 farm, ki so veljale \$1.000.000. Schultz, ki je leta 1948 bil star že 75 let, je prišel do prebričanja, da farne ne more vzeti "na oni svet."

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HEnderSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Camier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalecu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

POS LANSTVO TRYGVE LIA

Glavni tajnik organizacije Združenih narodov Trygve Lie je odpotoval v Moskvo, kjer se bo sestal s sovjetskimi voditelji. Pred tem je Lie imel pogovore s predsednikom Trumanom, francoskim premijerjem Bidaultom in angleškim premijerjem Attleejem.

Misijski glavni tajnik Združenih narodov v Moskvi je zelo važna, zelo usodepolna za bodoči razvoj dogodkov, ki vsled mrzle vojne grozijo, da bodo pahnili človeštvo v novo katastrofo. Kot glavni tajnik svetovne organizacije, v kateri vključ vsem trenjem in nesoglasjem še vedno sedijo okrog iste mize predstavniki vzhodnih držav in predstavniki zapada, lahko Trygve Lie veliko stori za ohranitev miru.

Glavni tajnik ZN je pred zadnjimi sestanki opozoril, da je svet na poti v novo vojno. Kljub temu je prepričan, da se vojno nevarnost lahko odkloni, če se bo vložilo skrajne napore, da se konča tekočo mrzlo vojno. To prepričanje delijo z njim mnogi. Lahko se reče, da so ljudstva povsod na svetu prepričana, da vojna ne samo, da ni neizogibna, ampak da se lahko upostavi mir in normalne odnose med vsemi državami sveta, če se konča mrzlo vojno.

Sedanji položaj na svetu je sicer nevaren, toda ni obupen. Oni, ki danes govorijo, da so vsi poskusi za ohranitev miru brezupni, skušajo vplivati na množice ljudstva, jih demoralizirati in spraviti v položaj, da bodo pasivno sprejela vojno, ki jo nedvomno gotovi krogi želijo in propagirajo.

Dejstvo, ki vpliva vedno nove upe, je, da se vedno z naraščajočim propagiranjem ideje o neizogibnosti vojne, pojavljajo vedno bolj močni glasovi za ohranitev miru. Tako so se zadnje čase, posebno po incidentu z ameriškim letalom, ponovno zbirali nad svetom črni oblaki grozeče apokaliptične vojne prikazni. Ampak obenem se bolj močno so zadoneli glasovi v prid miru. Tako je nedavno Mednarodni Rdeči križ mogočno podprl stvar svetovnega miru, ko je na 62 držav, podpisnic Ženevske konvencije, naslovil apel, naj obsodijo atomsko orožje kot sredstvo za množično uničevanje ljudskih življenj. Rdeči križ ni komunistična organizacija. Zato je ta apel, skupaj z vedno naraščajočimi apeli za mir s strani verskih voditeljev, znanstvenikov, pisateljev in javnih delavcev prišel v resnem času.

Vsak glas za mir je danes potreben bolj kot kdaj koli poprej. Zadnje čase, kot že rečeno, se kampanji za mir priključujejo tudi mnogi verski voditelji. V Detroitu so zborovali protestantovski verski voditelji, ki so nastopili v obrambo miru z izjavo, da krščanstvo samo po sebi nasprotuje vojni. To je res. Kristusov nauk je v svojem bistvu pacifičen, saj je Kristus sam postavil vzgled miroljubnosti in bratstva med ljudstvi, ko je rekel: Mir z vami.

Potovanje glavnega tajnika ZN v Moskvo je tudi samo po sebi prispevek stvari miru. Vedno novi napor, da se miroljubnim potom reši mednarodne konflikte in nesoglasja, bi končno morala roditi sadove. Če je že na kocki svetovni mir, ali niso novi poskusi za poravnavo še bolj potrebni in dobrodošli?

Verjetno je, da bo Trygve Lie v Moskvi po pogovorih s sovjetskimi voditelji dobil novo spodbudo pri svojih naporih, da se v okviru organizacije Združenih narodov najde osnova za rešitev vsaj nekaterih glavnih nesoglasij. Dokazano je bilo že v preteklosti, da je vsaka poravnava, pa naj bo pri najmanjšem nesoglasju, ugodno vplivala na nadaljni potek dogodkov, saj je s takšnimi poravanjavami napetost zelo popustila, mrzla vojna je izgubila svoj nagib k vroči vojni, ljudstva sveta pa so dobila novo zaupanje v to toliko potrebno organizacijo ZN, ki bi jo nekateri krogi najrajši razbili, ker se vedno predstavlja oviro njihovim vojnim načrtom.

Sam bo potoval z ladjo okrog sveta

Pomorski častnik Emile Bardiaux je zapustil francosko pristanišče Le Havre v majhni ladji, ki jo je imenoval "Stirje vetrovi". S to ladjo namerava sam prepluti pot, dolgo 75,000 milj okrog sveta. Prvi postanek bo "osamljeni pomorski" napravil v Gibraltarju. Odtod se bo

podal preko Oceana v Brazilijo in Argentino, tako da bo dosegel Rt Horn za Novo leto 1951. Nato bo plul preko Tihega oceana in mimo Rta Dobrenade bo zopet prišel v Atlantik. Nato bo potoval do Antilskega otočja in mimo vzhodne obale ZDA prišel v Kanado. Odtod se bo vrnil v Le Havre. Potovanje bo trajalo približno tri leta.

Po 22 letih na obisku v rojstni domovini

Milan Medvešek

50.

Zabja vas je takorekoč predmestje Novega mesta, šteje blizu 100 hiš in v njej žive vsi slojji. Prav radi tega je, zanimiva, pestra in kot nalašč primerna za proučevanje ljudi in razmer. Če bi opredelil te sloje po stari terminologiji, bi dejal, da v njej žive: nekaj večjih kmetov, več manjših kmetov, precej osebenjov, bajtarjev, lepo število obrtnikov, delavcev in uradnikov.

V preteklosti in sedanjosti je dala Zabja vas nekaj zdravnikov, lekarnarjev, odvetnikov, profesorjev, učiteljev, sodnikov, visokih in nizkih častnikov, toda v kolikor je meni znano, nobenega duhovnika! V Zabji vasi je bil rojen in vzgojen tudi Feliks Lobe, kateri je že skoraj četrto stoletje eden najbrljantnejših strojnih inženirjev v Jugoslaviji. Sedaj je profesor na Ljubljanski univerzi in je bil pred kratkim imenovan za člana Akademije znanosti in umetnosti. Stara Jugoslavija ga ni znala ceniti, zato je bil mnogo let v tujini.

Zabja vas je bila močno porušena v vojni. Porušena je bila po neumnosti. Že proti koncu vojne so dobili partizani sporočilo, da je v vasi nemški štab. Tedaj so imeli partizani že letala in pričeli so vas razbijati. Napadli so velike hiše. Tisti partizanski častnik, ki je podrl del naše hiše, je sporočil našemu Dolfu: "Mislim, da sem vašo 'bajto' porušil." Pozneje se je Dolfi šalil z našo mamo, da bo pripeljal domov tistega, ki je "bajto" porušil, mama pa mu je dejala: "Le pripelji ga, ga bom ubila!"

Kakor ni Zabja vas dala v svet nobenega duhovnika, prav tako ne nobenega belogardista v času italijansko-nemške okupacije. Povedali so mi, da je v vsej vasi simpatizirala z belogardisti samo ena družina, a še ta bolj vsled zvestobe do cerkve. In ne samo to! Ta družina ni nikogar izdajala, pač pa celo rabila svoj vpliv in reševala vaščane, ki so prišli v nemilost pri okupatorskih oblasteh. Tako je zastavila besedo za mojo sestro Anico, češ da ni v zvezi s partizani, dasiravno je bila njihova zaveznica na terenu, ter jo tako rešila, da je niso poslali v koncentracijsko taborišče.

Čudil sem se, ko sem zvedel, da so bili s partizani celo sinovi dobro situiranih kmetov, o katerih ne bi pričakoval, da bi se pridružili partizanom. In tako je v borbi padlo mnogo Zabjevaščanov, ki so bili še otroci, ko sem jaz šel v svet, nekateri pa mojih let ali starejši. Ko so mi pripovedovali, da je bil ubit ta in oni, sem jih v srečo obžaloval, toda na drugi strani me je prevzemalo sebično čustvo, da sem srečen, da sem jaz še živ.

V borbi proti okupatorju pa se ni izkazala samo Zabja vas, ampak tudi Novo mesto. Belogardistov je bilo tudi v Novem mestu izredno malo, čisto neznančno število. Temu se nisem mogel načuditi. Sinovi in hčere najbolj "purgarskih", buržoaznih družin so pobegnile v hoste in se borile proti okupatorjem in domačim izdajalcem. Sinovi in hčere bogatih trgovcev, sodnikov, odvetnikov — vse je šlo v partizane! Otroke teh družin sem dobro poznal, saj sem z mnogimi hodil skupaj v šolo. Bili so tako nežni, gosposki, lepo napravljeni in ko sem v tujini razmišljal o njih, sem bil prepričan, da so v času kritične ure vsi sedeli doma, ali pa celo kolaborirali s sovražniki slovenskega naroda, toda sem se pošteno zmotil! Šli so v hosto in se borili proti krutemu okupatorju. Mnogi, ki sem jih poznal,

so padli. Pripovedovali so mi o njih in njihovem heroizmu in bolelo me je srce.

Eden od otrok teh novomeških "buržoaznih" družin je sedanjí slovit glasbenik Marjan Kozina. Njegov oče je bil višji sodnik. Marjana se spominjam kot "nežnega" študenta, ki je vedno nosil violino pod pazduho. Toda šel je v hosto in pisal ter komponiral skladbe o borbi slovenskega naroda.

Peljal sem se z avtomobilom iz Ljubljane v Novo mesto. Šofer Jaka Slajpah, ki vozi majhen avto za urad informacij pri predsedništvu vlade republike Slovenije, mi je predstavil mladokle, katere gre tudi v Novo mesto. Ko smo prišli blizu Višnje gore, je dejala, naj bi šli skozi Suho krajino, da bo pokazala, kje je hodila, ko je bila v partizanih. Potem mi je povedala, da je hči nekdanjega novomeškega veljaka dr. Vašiča. Zopet sem se čudil. Dekle, katero je sedaj poročeno, je veliko pretrpelo v partizanih in so ji tudi zmrznili prsti na nogi, vendar pa to zna dobro prikriti. Ko sem šel jaz v Ameriko, ji je bilo dve ali tri leta.

Tu sem navedel samo dve primeri o novomeških družinah. Podobne zgodbe sem slišal kar naprej in se čudil in zaeno bil ponosen na Novomeščane in Zabjevaščane, ki so se tako

imenitno izkazali v najkritičnejši uri slovenskega naroda.

Že takoj prvi dan po mojem prihodu v Zabjo vas, sem pričel obiskovati sosedo in druge vaščane. Najprvo sem šel k Roterjem, ki imajo hišo poleg naše. Za njih (pravzaprav za staro mater Jesenovec) mi je izročila poznana pridna čikaška družvenica Mary Andres nekaj dolarjev in družinske fotografije. Stara mati se je grela pri peči in bila zelo vesela, ko sem ji izročil denar. Prav tako Maryna teta, katere je izobrazena ženska in navdušena za novo Jugoslavijo. V tej hiši nisem slišal nobene kritične besede proti kritičnim razmeram.

Obe, stara mati in teta, sta hoteli čim več vedeti o Mary, njenem možu Tonyju in hčerki. Razumljivo, da sem jih pohvalil, posebno pa Mary, katere je ena najprednejših čikaških družvenic, dasiravno je tukaj rojena in vzgojena. Ker sta jim Mary in Tony že veliko poslala, so hoteli vedeti, kakšno službo ima Tony. Povedal sem jim, da ima dobro službo, kaj pravzaprav Tony dela, pa še danes ne vem, dasiravno mi je že pripovedoval o svojem delu. Naj še omenim, da je od mojega obiska že umrla stara mati Jesenovec, kar je bilo pred kratkim poročano v Prosveti.

(Dalje prihodnjič)

UREDNIKOVA POŠTA

Proslava srebrnega jubileja društva Euclid, št. 29 SDZ

Prihodnjo nedeljo 14. maja 1950 bo proslavilo društvo Euclid, št. 29 SDZ 25-letnico svojega obstanka z varietnim programom in igro "Zakonska sreča, št. 317." Program bo zelo pester in prav zanimiv.

Nastopili bodo: pevski zbor Adria, pevski zbor Slovan ter več posameznikov v solo, duetih, kot tudi piano solo ter drugi godbeniki. Predstavilo se bo tudi umetni ples.

V zadnjem delu programu bo podal dramski zbor Naša Zvezda krasno kmečko burko "Zakonska sreča, št. 317." V tej igri je smeja na koše, kar vam jamčim, toda le glejte, da boste imeli dobre pasove, da vam ne popokajo od smeha, ker se boste smejali neprenehoma celih 45 minut. To bo prva igra na novem odru v novi dvorani Ameriško-jugoslovenskega centra. Igralci so izvrstni in sem prepričan, da bo igra izpadla izborna.

Ob tej priliki si tudi lahko ogledate naše nove moderne prostore, obenem se boste prav dobro zabavali.

Torej, apeliram na cenjeno občinstvo, da posetite proslavo društva Euclid v polnem številu v American-Jugoslav Center, (prej Slovenski društveni dom) na Recher Ave., Euclid, Ohio.

Pričetek programa ob 8.30 popoldne. Ples se začne ob 7.30 zvečer. Igra Vadalova orkestra.

Frank Požar.

Vabilo na predavanje kluba Goranin

Klub Goranin bo priredil predavanje v nedeljo 14. maja v Hrvatskem domu na 6314 St. Clair Ave. Začetek ob 2. uri popoldne.

Na programu bomo imeli dva dobra govornika, katere sta potovala po Jugoslaviji in proučevala tamkajšnje razmere. Oba govornika sta progresivna in na strani delovnega ljudstva.

Govorila bosta G. Gugich in Chicago in Josephine Zakrajšek iz Clevelanda. Prepričani smo, da bosta podala resnično sliko stanja v Jugoslaviji.

Klub Goranin je bil ustanov-

ljen z namenom, da pomaga narodom Jugoslavije. Dosedaj je poslal nad deset tisoč dolarjev v denarju, poslal pa je tudi radio aparate in druge potreščine za šole. Dalje je klub prispeval \$300,000 za požarno obrambo, katero je uničil sovražnik. Zadnje mesece je prispeval \$600 za ambulančni avto, ki je bil poslan v Jugoslavijo.

Na prireditvi se bo kazalo tudi slike iz Jugoslavije in sicer film "Nepobedljivi narod". Zvečer bo prosta zabava. Vstopnina je samo 50 centov.

Klub Goranin vabi na ta bogati program in zabavo vse Slovence in Hrvatce, ki se zanimajo za razmere v Jugoslaviji. Torej, v nedeljo 14. maja vsi v Hrvatski dom na St. Clair Ave.!

Michael Bukovac.

NOVICE IN ZANIMIVOSTI Z VSEGA SVETA

Požar pod mestom

Belgijsko mesto Charleroi že dve leti izpodjeda velikanski požar, ki je izbruhnil v premovalniku pod mestnim okrajem Mainbourg. Ognja ni mogoče pogasiti niti z vodo niti z drugimi pripomočki. Izkopali so 26 metrov globoke rove in jih zalili z vodo, toda nastal je ogromen kotel, v katerem se je voda kuhala, ne da bi ogenj pogasil. Hoteli so omejiti požar s cementom in apnom, toda tudi to je bilo zaman. Ogenj tako napreduje, da so že morali izprazniti več hiš v okraju Mainbourg.

Izgubljena pravda zaradi avtomobilov "Volkswagena"

Pred sodiščem v Hildesheimu je bila obravnava zaradi tožbe 300,000 Nemcev, ki so zahtevali od tovarne "Volkswage", da jim mora izdelati in naročiti avtomobile, ker so pred vojno plačevali denar pri zavodu "DAF" zato, da bi po vojni dobili avtomobil "Volkswagen". Pravdo sta pravzaprav sprožila dva Nemca, toda dobila sta pooblastilo vseh ostalih 300,000 interesentov oziroma predplačnikov. Pravdo pa sta izgubila, ker se je sodišče postavilo na stališče, da so tožitelji vlagali de-

nar pri banki "DAF", ki je bilo nacistično podjetje in ki je propadlo obenem s Hitlerjevim režimom. Zato naj se tožitelji obrnejo za odškodnino na Hitlerja. Če bi podjetje hotelo ali moralo izpolniti obveznosti in izdelati 300,000 avtomobilov, bi zato potrošilo 1,400 milijonov mark in bi zaradi tega seveda propadlo.

Napetost zaradi poglavarja plemena Bamangwato

V angleški laboristični vladi je nastala kriza ki so jo sprožili njeni somišljeniki zaradi odločitve o usodi Seretse Khama, poglavarja afriškega plemena Bamangwato.

Ministrski predsednik Attlee in minister za odnose v imperiju P. G. Walker sta imela že več sestankov s štiridesetorico laborističnih poslancev, ki nasprotujejo odločitvi laboristične vlade. Seretse je namreč dedni poglavar plemena Bamangwato, ki prebiva na področju Bechusaland v Južni Afriki.

Pred 18 meseci se je mladi Seretse, ki je študiral v Angliji, poročil z londonsko strojepisko Ruth Williams. Po dolgih posvetih starih mož plemena Bamangwato so sklenili, da dovoljujejo zakon svojega poglavarja z Angležinjo in ga še nadalje priznavajo za svojega poglavarja. Toda proti tej odločitvi so dvignili velik hrup zaradi raznih rasisti v Južni Afriki, ki so hoteli izrabiti to priliko, da bi poglavarja Seretse vrgli s "prestola". To svoje početje so utemeljevali, da bi zakon med zamorcem in belko lahko povzročil nemire.

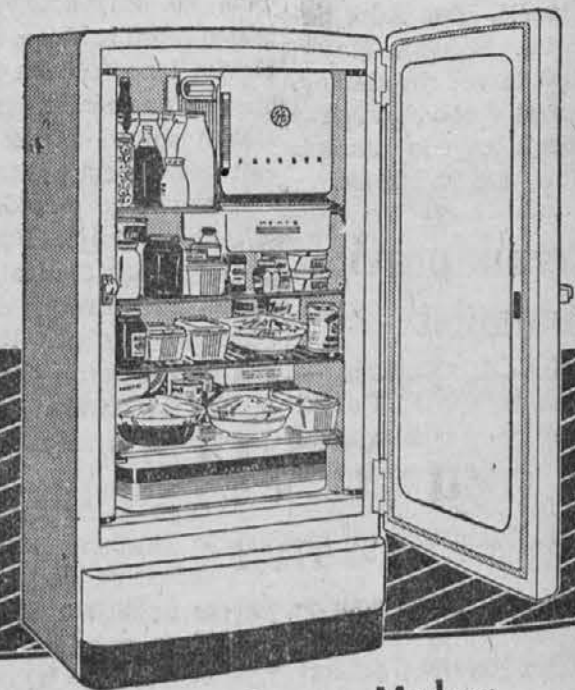
Čez dva tedna so Seretse pozvali v London, medtem ko je njegova žena pri mozem plemenu pričakovala rojstvo prvega otroka. Ko je Seretse prišel v Anglijo, so mu angleške oblasti ukazale, da mora ostati pet let v Angliji in da se med tem časom ne sme vrniti k svojemu plemenu. Odločitev pa je razburkala angleško javnost in tudi konservativni poslanci so izkoristili to odločitev laboristične vlade in vložili v parlamentu interpelacijo glede primera Seretse.

Najbrž bo morala angleška vlada svojo prvo odločitev preklatic in pustiti Seretse Khama, da se vrne v Afriko k svoji ženi in svojemu plemenu.

Odlikovani člani ekspedicije "Albatros"

Švedsko društvo za antropologijo in geografijo je odlikovalo profesorja Hansa Pettersona, vodjo ekspedicije "Albatros" z najvišjim švedskim priznanjem za delo na geografskem področju — z medaljo "Vega". Ekspedicija "Albatros" je l. 1948 naredila potovanje okoli sveta in raziskovala morske pojave. Srebrno medaljo "Retzius" je dobil dr. Thor Heyerdahl iz Osla, ki je vodil skandinavsko odpravo na splavu "Kon-Tiki". S tem splavom so znanstveniki prepluli reko v Peru. Zlato medaljo "Wahlberg" je dobil član ekspedicije "Albatros" dr. Borje Kullenberg, ker je izdelal posebno pripravo, s katero so raziskovali morsko dno.

New 1950 model

Space Maker
REFRIGERATOR
MODEL NB-8G

LIST \$239.75

ONLY

Big! More than 8-cu-ft storage.

Convenient! Full-width vegetable drawer, meat drawer, stainless-steel super freezer, extra-tall bottle storage, Tel-a-Frost indicator.

Dependable! More than 2,200,000 G-E Refrigerators have been in use for 10 years or longer!

\$2.50

PER WEEK

IMMEDIATE DELIVERY!!

OBLAK FURNIURE CO.

6612 ST. CLAIR AVENUE

HEnderSON 1-2978 - 1-1464

LOUIS in JENNIE OBLAK, prop.

Authorized Dealer

GENERAL ELECTRIC
REFRIGERATORS

FRAN MILČINSKI:

BUTALSKI GRB

Butale so naraščale imenitno in imenitneje in jim do popolne imenitnosti ni manjkalo ničesar več razen grba. Pa so sklenili, da naj bo in si nabavijo še grb. Modrovali so in moževali in slednji četrti večer in v četrti krčmi uganili, da mora biti grb imeniten, kakor so imenitne Butale. Zato da mora v butalski grb najimenitnejša žival, kakor so kdaj čuli o njej: to je zmaj. Zmaj mora v grb, pa naj stane, kolikor hoče, in ako ni drugače, lahko stane cel tolar, podkovan in zvrhan. Podkovan je butalski tolar takrat, kadar ga spremlja likof štirih bokalov, zvrhan je, če je poleg pijače še kaj mesnega prigrizka.

In so dejali: "Zmaj je najimenitnejša žival na oko in za besedo, pa je imeniten tudi zato, ker je neznansko nevaren in bo v grozo in strah sovražniku."

Imeli so v Butalah slikarja Čačka in je bil slikar za hiše in kapelice in ograje in obrtnike in sploh za vse. Pa so mu naročili, da naslika grb: v grbu da pa mora biti zmaj, naj stane, kolikor hoče in ako ni drugače, lahko stane cel tolar, podkovan in zvrhan.

Slikar Čačka je naročilo sprejel in obljubil in je resnično slikal in je bil silno zadovoljen s svojim delom, ko ga je končal. Vsak umetnik je zadovoljen, ako konča delo in prejme zaslužek in se mu mudi, kam se bo vsedel in ga bo zapravljal. Tem bolj je bil zadovoljen Čačka, ko mu je bil zaslužek podkovan in zvrhan.

Zadovoljni so bili z grbom tudi butalski možje. Strmeli so, kimali in hvalili, kako silno da je podoben in da še niso videli zmake, ki bi mu bil podoben tako. Slovesno so ga obesili na občinsko hišo in bili zelo ponosni.

Dokler niso Tepančani zagnali glasu: "Ho, ho, Butalci imajo grb, bika imajo v grbu, butaste ga bika! Ho, ho!"

Tepančani so nesramno zlobni: kadar morejo, obesijo Butalcem žaljivko!

Pa je bila žaljivka to pot posebno nesramna, ker je bila resnična.

Kajti ko so si butalski možje vnovič ogledali zmake, se ni dalo tajiti: zmaj je bil podoben biku.

Seveda—Butalcem ni bilo zameriti zmote—zmaja še niso videli nikjer, bikov pa vsak dan dovolj.

Toda so Butalci zamerili slikarju. Sneli so grb in so šli, da zahtevajo vračilo tolarja, podkovanega in zvrhanega.

Slikar Čačka je baš sedel v krčmi in ga je nekoliko imel—ne preveč ne premalo, nego ravno prav. Pa je bil silno ogorčen, ko je slišal zahtevo butalskih mož. S pestjo je udaril po mizi in izjavil, da mu je užaljena umetniška čast. "Kdo," je dejal, "je tisti, ki se drzne, da trdi in tudi dokaže, da zmaj v grbu ni pošteno naslikan in točno!" In se je zaklel: "Živega zmake postavite predme, pa se bo videlo, ali je podoben ali ni! Ako ne bo podoben, zastoj vam naslikam drugega in ga bom posnel po

življenju, kakršen bo: z vsemi parklji in kremplji in jeziki in rogovi in kocinami! Pa se zavežem in vam bom povrh naslikal zastoj še vse tašče veseljih Butal in ne bo nobena hiša brez zmake."

Ta beseda je bila možata. Zvedeli so jo Tepančani in so se rogali: "Ho, ho, za zmake v grbu bo v Butale prišla županova tašča! Ho, ho!"

Uvidel je butalski župan, da bo treba kaj ukreniti. Pa je pozval policaja in mu strogo ukazal: Opre naj oči in pazi in ne odneha, dokler ne ujame zmake. Ta zmaj bo za zgled služil in za vzorec slikarju Čački; zato naj pazi, da bo ujel takega zmake, ki bo zmake resnično podoben. Tako je ukazal župan.

Prejšnji grb z bikom pa so, kakor že povedano, sneli in ga prodali mesarju, da mu je bil za obrtno znamenje nad mesnico. In bi bil tudi mesar zadovoljen z njim, ako ga ne bi včasih izpraševal prihajal kak Tepančan, počim, da tukaj sekajo zmake. Tepančanom sploh ne boš nikdar zavezal jezikov.

Butalski policaj je torej imel odprte oči in je pazil in bil jako vnet. Njegova vnaša ni poznala kraja in je iztaknil zdaj to reč, zdaj ono in jo privlekel slikarju Čački, mar ni to zmaj: ježa, je privlekel in raka in rogača in so se mu zdele nevarne te živali, ki da bodo v strah in grozo sovražniku.

Toda je bila slikarju umetniška čast še vedno užaljena in ni maral pripoznati ježa in raka in rogača, da so bolj podobni zmake, kakor mu je bil podoben zmaj v prejšnjem grbu, in je celo odklonil kroto, ki jo je bil ujel policaj in jo zatožil, da strupeno pljuje okoli sebe.

Blizu Butal je hosta, v tisti hosti je strašil grozanski razbojnik Cefizelj in se ni bal ne

boga ne butalskega policaja. Če je le utegnil, je prihajal v Butale in se postavil policaju pod nos. Dejal je policaj, prej da ne bo miru dal Cefizelj, da jo bo izkupil. In je bila posebna zasluga policaja, da se do tedaj ni zgodilo, da bi jo Cefizelj izkupil. Cefizeljeva zasluga pa je bila, da je ni izkupil policaj. Kajti, je dejal Cefizelj, za tem policaem bi prišel drugi, vsak druga bi bil hujski.

Čul je razbojnik Cefizelj, s kakšno vnašo da preži butalski policaj na zmake in da koprne za zmake vse Butale in bo z njim ustrezno njihovi slavi in slovesu.

Pa je stopil iz hoste v butalsko mesto.

(Dalje na 4. strani)

Šopek lepih cvetlic je simbol ljubezni!

KRASNO CVETJE za MATER na njen dan 14. maja

DOBITE V LEPI IZBERI IN PO ZMERNIH CENAH V CVETLIČARNI

Charles & Olga Slapnik

6026 St. Clair Ave.

EX 1-2134

Imamo lepe cvetlice v loncih in sveže narezanih za šopke, kakor tudi krasne "corsages." Naročite takoj!

DESIGNED TO BE DIFFERENT— TO SERVE YOU BETTER

HOLDS MORE FOOD
TAKES LESS SPACE
ALL SAFE COLD
TOP TO BASE AND FRONT TO BACK

SAMO COOLERATOR IMA ZEROLATOR ZADAJ

Vsa znotranjost kabineta je izdelana tako, da ima varno stopinjo mrzlot od vrha do tal, spredaj kot zadaj. Predno kupite ledenico, primerjajte znotranjost z moderno izdelavo Cooleratorja.

ODDELEK ZA ZMRZNJENJE

Prostor, kjer je izredno mrzlo za shranitev sladoleda—varno spravo zmrznjenih jedil—ledene kocke za na hitro, itd.

OF COURSE IT'S ELECTRIC!

PERME'S HOME EQUIPMENT SALES CO.

AN ELECTRIC FOOD FREEZER PAYS FOR ITSELF

720 E. 152 St.

ULster 1-2525

Tu je vzrok, da... DOBITE VEČ V IN Z LEDENICO

Coolerator

Nova Coolerator ledenica vam nudi veliko več kot pa nepričakovano kompaktnost in prostornost. Poleg tega, da vam bo ledenica služila veliko let dalj časa, imate novost, nove ugodnosti in novo ekonomijo ž njo. Oglejte si jo v naši trgovini še danes.

POGLEJTE za te ugodnosti

✓ Full-Width Freezer Chest
✓ Full-Width Chill-R-Ator Drawer
✓ Magic Select-O-Shelves
✓ King Size Crisp-O-Lator
✓ 5-Year Warranty on Mechanism

Najboljši nakup v letih!

Mario Kolenc

Louis Planinc

GENUINE YOUNGSTOWN KITCHEN

POMISLITE! Splošno znana, pristna Youngstown kuhinjska oprema po tej nizki ceni!

Tu je vaša prilika, da nadomestite vašo staro-modno kuhinjsko opremo z novo moderno kuhinjsko lepoto, ki vam bo prihranila pri delu in je poceni, katero morda ne boste mogli duplicirati še veliko let. To opremo izdelujejo svetovno znani izdelovalci kuhinjske opreme iz kovine. Je neprekosljiva!

BY MULLINS

SAMO \$239⁹⁵

POLEG STROŠKOV INSTALACIJE (Kompletno z prtilinami)

Samo za določen čas—do 15. maja 1950

W. F. Hann & Sons

15505 EUCLID AVE. MU 1-4200

Odprto vsak torek in četrtek do 8. ure zvečer

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAK

1146 East 61st St. HE 1-2730

Prežihov Voranc:

IZ NAŠEGA ŽIVLJENJA

(Nadaljevanje)

"Kaj se vlačite vidve z onima, ciganciji?!"

"Začeli sta se smeriti in se opravičevati, da sta nedolžni, da sta onadva tako vsiljiva in da jih ne moreti kar tako odpraviti. Videl sem pa, kako sta gledali svoje knape objestno kot skopuh najdeni zlat."

"Naj bo zdaj. Če vaju še enkrat zalotim, se lahko pripravite na nekaj. Veš, Lenka, Luka je strašno jezen, Mojca pa tudi veš, kaj te čaka," sem jima zažugal.

Nato sem Mojco gnal plesat. Skrivaj sem pokimal tovarišem, vrzel pred godce dve svetli evancgarici, da ste odskakovale zaženkljali in zaklical:

"Štariari!"

"Potem sem zapel narekovan melodijo tiste izzivalne pesmitce, ki pravi:

Je prišel z Lieč an cotov knap; se hvač ni mev, je kazov gnat.

"V štariarihu koga zasmehovati, je bilo včasih nekaj nezasi-

šanega, in kdor je imel količak časti, se je moral oprati in se stepsti, če je tudi videl, da ne opravi nič. In res! Komaj sem odpel zadnje besede, je bilo že vse pokonci; knapi so šumno vstajali izza miz, moji tovariši pa so se zgrinjali okrog mene in se zaničljivo krohotali. To je knape podkurilo. Plesati ni bilo mogoče, tudi nihče ni mislil na to. Godci so odstavili pripravljene instrumente in so plaho zrl raz zeleno peč, dekleta in ženske so se boječe stiskale in držale na jok.

"Mojca se me je še držala in mi boječe šepetala na uho; šihal nisem vsega, le to, da naj prizanesem Žerljavemu. Potisnil sem jo strani. Okrog mene je kar vrel; na oni strani so se pr-

rivali knapi, na drugi tovariši. Videl sem Kravprskega Luko, ko se je rinil v ospredje in iskal na oni strani Morija. Poleg mene je stal Ravnjakov Pavel in gledal čisto ravnodušno predse.

"Ti, pazi in izogni se Žerjavljemu, on te podrobi. Ga bom jaz zagrabil," mi je šepetal. Ta človek je bil v mladosti neznan, ko močan in izurjen v metanju.

"Žerjavljji je udaril s pestjo po mizi, da se je nekaj kozarcev zdrobilo v črepinje in se pridušil.

"Smrkove!" je zarjul, hipoma slekel jopič ter ga zagnal v kot in si zavil rahlo robove do laktov. Tako je storil tudi Morij in še nekaj drugih. Potem je skočil pred mene, pljunil v dlani in si jih pomel, kot bi se pripravljval h kakemu težkemu vzdigovanju.

"V prvem hipu sem se skoraj malo bal, bil je dokaj večji in močnejši od mene; mislil sem, kaj bo, če me stisne, dobro gotovo ne. Ravnjakov je zapazil moj pritaženi strah in me je nalahno sunil v rebra. To me je zadržalo, rad bi se bil pognal na svojega protivnika, ali Ravnjakov me je z roko držal na hrbtu za obleko in se nisem mogel premakniti.

"Bil je to čuden prizor. Ljudi polna hiša, glava pri glavi, vse razburjeno in vznemirjeno. Starjši možje so začeli miriti, tiščali so se v sredino pa pomirjevalno mahali z rokami.

"Bodite pametni, fantje, kaj se boste, prepirali. Zapojte rajši eno, pa pojdit narazen," so govorili vmes. Nekateri so imeli med domačimi fanti svoje sorodnike, hlapce ali prijatelje, tudi sinove in so se bali zanje, pipali so jih iz gneče in jih skušali vlačiti strani.

"Zenske so pričele plakati, matere so klicale svoje sinove po imenih in jih rotile pri vseh svetnikih, dekleta so trobila v zadušenem joku in vila roke. Nekdo je kričaje plačeval godcem in jih naganjal, naj igrarajo.

"Pri vratih se je prikazal Ardev in srdito vpil v sobo:

"Mir! Narazen! Kdo je delal nepokoj? Ne pustim pretepati se v moji hiši! Idite ven!"

"Vi napravite red, vi, oče!" so ga pozdravili razveseljeni vzkliki žensk in mož.

"V ta hrup se je Ravnjakov zasmejal tako glasno in prenetljivo, kot bi bil sam v sobi. Zdrznili smo se vsi. Žerjavljji je stal tik pred menoj in me gledal kot lačen pes obrano kost.

"Udari!" je kričnil zagrljeno.

"Pa ti!" sem mu zabrusil nazaj.

(Dalje prihodnjič)

Zavarovalnina

proti ognju in nevihti in avtomobilskimi nezgodami ZA ZANESLJIVO POSTREŽBO SE PRIPOROČA

DANIEL STAKICH

AGENTURA

15813 WATERLOO RD. KE 1-1934

FERDO GODINA:

BELE TULPIKE

ROMAN

(Roman je bil spisan leta 1941)

(Nadaljevanje)

Ko sem preživel doma samotne, tihe dneve, se je zgodilo mnogokrat, da sem premišljal o svojem življenju. Bil sem duhovnik, zdaj nisem več; imel sem Rahelo, zdaj je nimam več; le mater imam, kakor sem jo imel nekoč in uživam gostoljubnost naše hiše kakor nekoč. Čemu sem živel? Za duhovniški poklic? Ne, slab duhovnik sem bil, moja služba je bila nevedna mojega Gospoda. Za Rahelo? Ah, ne, za mater? Njo sem ubil. Nikdar več se ne bo dvignila iz postelje. Negibno leži, leve roke in noge ne more premakniti. Od žalosti jo je zadela kap. Dobro sem vedel, da mati ni mogla razumeti tega, kar je napisala škofu. Toda vem; dolžnost je čutila in spoštovanje do plebanuša Cotlina, zato je pisala.

Razumela je svoj korak šele, ko sem se vrnil domov ves ubog in oslabljen. Zalost ji je stisnila srce.

Prve dni po tem dogodku se nisem premaknil iz sobe. Bil sem pripravljen na vsak materin gib.

Toda ona ni hotela sprave z menoj. Tudi zdaj ne, ko ji je stala smrt pri postelji. Ona bo ostala do poslednjega diha moja strašna mati.

Ni dvignila glave, ko sem jo

vprišal. Če je imela oči zaprte, jih ni odprla. Molče sem jo prosil odpuščanja, kakor le more prositi ubog, zavrnjen človek. Ona je ostala neizprosna in pri vsej svoji ljubezni, ki jo je skrivala v srcu, mi ni hotela dati roke v spravo.

Legel sem v svojo posteljo. Dolgo sem miroval, nato sem se delal, kot bi spal. Toda oči nisem zatisnil. Opazoval sem mater. Prisluskovala je mojemu lažnivemu dihanju. Premaknila je zdravo roko in iskala pod vzglavjem rožni venec. Prinesla je križ k suhim ustnicam, ga poljubila, nato je začela prebiti jagode in premikati ustnice. Molila je — zame,

Jesensko sonce je sililo skozi okna. Jaz sem "spal", mati je molila. Kaj bi bilo, če bi njo pobrala smrt? Bolj jasno bi si predstavljala svojo smrt. Toda mrtve matere ne bi želel nikdar videti.

Horvatova Reba je bila pri nas več kakor doma. Za njo so hodili otroci. Tudi lazar je prihajal za njo. Enakomerno je jokala, a njegove oči niso bile nikdar solzne. Kamorkoli je šla Reba, so šli za njo otroci; v kuhinjo, v sobo, v hlev. Povsod se je slišal strahoten, votel jok pohabljenega otroka.

Reba je prišla v sobo. Šla je k materi. Vstal sem in šel iz

sobe. Pri vratih sem prisluhnul. Otroci so se razpršili po sobi. Cepetali so z bosimi nogami po podu, Reba je pa vprašala mater: "Grah je pobran. Kaj bi zdaj, bi kopali krompir?"

"Ne-e! Ste-stepite jabolka in jih spre-sprešajte!" Samo ob takih prilikah sem slišal mater govoriti. Jecljala je, odkar sta ji odmrli leva roka in noga. Ko sem jo prvič slišal jecljati, so se mi vile solze. Odsel sem v podstrežje in sem jokal vse popoldne. Oprijel sem se lesenega trama, stiskal sem ga k sebi, trepetal v žalosti in prosil mater odpuščanja.

Reba je z otroki odšla. Procesija je šla po dvorišču k Horvatovim. Vrnil sem se v sobo. Mati je postala spet hladna. V tej samoti me je obšla misel, da bi pomagal ljudem, med katerimi sem živel. Beda, bolezen, nesreča so mi bile sleheri dan pred očmi. Nisem gledal življenja več skozi okno, kakor je bilo to prejšnje čase. Občutil sem ga v vsej grenkobi in trpljenju sam.

(Dalje prihodnjič)

EUCLID POULTRY

549 EAST 185th ST., KE 1-8187

Jerry Petkovšek, lastnik
Vsakovrstna perutnina in sveža, prvovrstna jajca. Sprejemamo naročila za perutnino za svatbe, bankete in veselice, itd. NEKAJ POSEBNEGA: Prodajamo kokoši tudi zrezano na kose ter si lahko nabavite samo one kose, ki vam najbolj ugaajo.

3 KRASNE DOBITKE

se bo oddalo

v OBLAKOVI TRGOVINI S POHIŠVTOM
OB ZAKLJUČKU RAZPRODAJE, 20. MAJA

Za podrobnosti, obiščite trgovino na

6612 ST. CLAIR AVE.

kjer dobite brezplačne listke.

BUTALSKI GRB

(Nadaljevanje s 3. strani)

Bilo je ravno polnoči, svetila je luna in je policaj pel uro. Petelin, kadar poje, zapre oči. Policaj pa ni bil petelin, nego je imel oči odprte in je gledal in videl: holaj, onkraj vodnjaka v svetlem siju lune čepi moški in se ne gane ne spričo policaja ne spričo glasu in ure; tako predržen bo samo Cefizelj!

Policaju je zavrela kri, nastavljal je sulico, imenovano helebar-do, in jadrno je stopil tja: "Kdo si, da čepiš in skruniš butalska tla?"

"O," je ponižno odgovoril Cefizelj, "ne skrunim butalskih tal, saj imam zapete vse gume. Ampak se mi je posrečilo in sem ujel ptiča—zdi se mi, da je zmaj. Tule pod kapo ga imam in je skrajni čas, da ste prišli in ga varujete, da ne uide. Ali imate kletko?"

Je videl policaj, da res tišči razbojnik Cefizelj kapo ob tla. Pa je počenil še policaj poleg kape in je dejal: "Poznam te, razbojnik si Cefizelj. Jaz pa sem butalski policaj. Zapomni si: butalski policaj ima zmeraj vse. Pa imam tudi kletko in jo imam zate in jo imam za zmaja. Toda je ne nosim s seboj. Kletka je zate občinska keha, razumeš, kletka za zmaja pa stoji na oknu

v občinsko keho. Kar ponjo stopi in jo prinesi!"

Pa je Cefizelj ponižno stopil ponjo in je tačas policaj tiščal kapo in zmaja in čepel na tleh in je čepel zapel prvo uro in se čudil Cefizelju, kje da se mudi. In je pel drugo uro in so ga bolela kolena in je pel tretjo uro in je klet Cefizelja. Naveličal se je čepenja in je dejal: "Vstati bom moral, drugače ne bom več mogel." Previdno je segel pod kapo—bilo je nekaj okroglega in mehkega in je pozabil zapeti četrto uro.

Ker ni pel četrte ure, so se zdramili Butalci, zakaj da policaj ne poje ur, in so prišli in

ISČE SE PRODAJALCA

ki bi obiskal "retail" trgovine in pekarije. Mora znati slovenščino ter biti zmožen, pošten in energičen. Za naslov se poizve v uradu tega lista.

HE 1-5311

VABILO NA PROSLAVO MATERINSKEGA DNE in PIKNIK

ki ga priredi

ZENSKI ODESK DOMA
ZAPADNIH SLOVENCEV,
6818 Denison Ave.

v nedeljo, 14. maja

Igrala bo fina godba in zabave bo obilo za vse.
Se prijazno priporočamo za obisk.
Vstopnina je majhna.

Odbor

URADNIKI PODR.

št. 3 SMZ

ZA LETO 1950:

Predsednik Charles Benevol, podpredsednik Anton Mavsar, tajnik Frank M. Perko, 1092 E. 174 St., tel. IV 1-5658, blagajnik Martin Valetich, zapisnikar Jas. Stopar, nadzorniki: Jim Kastelic, Joe Perusek, Martin Komachar, zastopniki za Federacijo SMZ: Stanley Mahnič, Jim Kastelic in John Tomsich.

Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave.

SEMENA FINE VRSTE

Wm. G. Fritzsche & Son
West Side Market, Stand No. 111 pod streho na W. 24th St.
Imeli smo prej štani v starem Centralnem trgu.
LA 1-7550

videli in čuli in glave staknili nad kapo.

Zdaj se je policaj upal in je izpod kape privlekel, kar je imel v rokah okroglega in mehkega, bila je konjska figa.

Pa je bil slikar slednjič zadovoljen in je dejal, da bo v grb naslikal kapo in v kapi konjsko figo.

Toda mu je župan plačal dva

HELP WANTED

CHRISTIANA LODGE SUMMER RESORT

Waitresses, night clerk, pastry cook, office girl, maids and a dish-wash operator. Also employment for refugees.
Edwardsburg, Mich., tel. 9126 F 5

2 OPREMLJENI SOBI

se odda v najem zakonskemu paru, 2 dekletoma ali 2 fantoma.

Prost vhod.

Vpraša se na

15800 DAMON AVE., KE 1-6727.

For your VACATION

welcome to

CHRISTIANA LODGE

Slovenian Resort

• The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder.
CHRISTIANA LODGE
DOMINIK KRASOVEC, Prop.
P. O. Edwardsburg, Michigan
Phone 9126 F5

tolarja, podkovana in zvrhana, da ni naslikal grba.

Potem so izvedeli Butalci, da drugod nekoč že imajo zmaja v grbu. Ako bi se baš primerilo in bi imel ta zmaj mlade, lahko bi katerega odstopil v Butale. Butale prosijo.

(Konec)

IZURJEN ČEVLJAR

ki je pred nedavnim prišel iz stare domovine, star 52 let, želi dobiti delo. Govori slovensko, hrvatsko in nemško.

Za podrobnosti pišite na
FRANK KRACKER
Rt. 1, Madison, Ohio

Opremljeno ali neopremljeno SOBO SE ODDA V NAJEM POSTENI PRILETNI ZENSKI. Za podrobnosti se zgledite na 16805 Waterloo Rd.

"Society načrt"

vam pomaga hraniti!

Pridite. Poučite se o 3-vrstnem načrtu, ki vam bo pomagal graditi hranilno vlogo, ali pa pišite za

PROSTO KNJIZICO

s podatki te osebne posluje.

Članica Federal Deposit Insurance Corporation

na MATERIN DAN, v nedeljo, 14. maja

Razveselite MATER s šopkom krasnega cvetja

IZBERITE SI IZ NAŠE OBSIRNE ZALOGE

VSAKOVRSNEGA CVETJA V LONCIH IN ŠOPKIH TER "CORSAGES."

JAMES SLAPNIK JR.

CVETLIČARNA

6620 St. Clair Ave.

HE 1-8824

We Give and Redeem Eagle Stamps

Store Hours Monday—12:30 to 9 P. M.

THE MAY CO'S BASEMENT

Continuing Our Value-Giving Annual Event!

May White Sale!

Cannon R JUHE

Regularno 2.49, mere 63x99, 72x99, 81x99".....

Kotenina luksuzne kakovosti, ekstra trpežna in trajna. Popolnoma pobeljena, s širokimi, ravnimi robi.

Reg. 2.69 rjuhe, mere 72x108 in 81x108".....2.29

Reg. 3.09 rjuhe, mere 90x108".....2.69

Reg. 69c prevlake za vzglavnike.....59c

Rjuhe znanega "Hope" izdelka

Reg. 2.39, mere 63x99, 72x99, 81x99".....

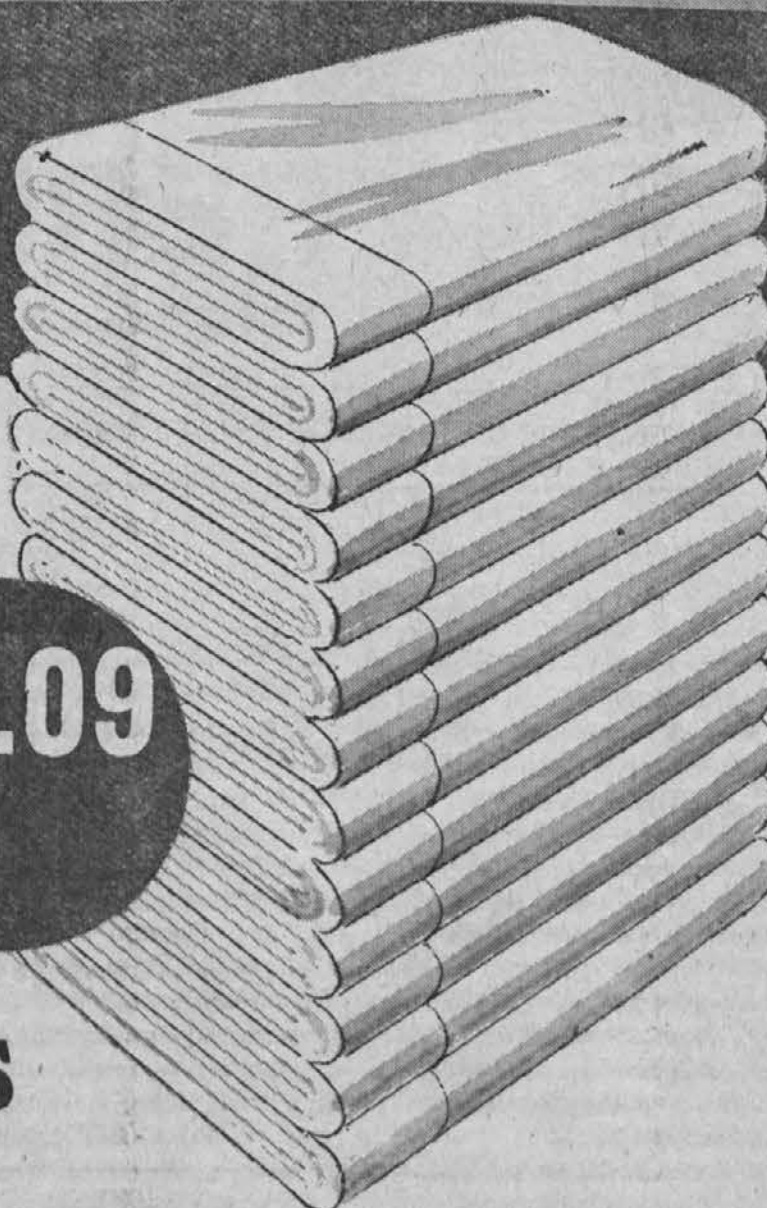
Reg. 2.59, mere 72x108 in 81x108".....2.15

Reg. 69c prevlake za vzglavnike.....55c

Tudi te rjuhe so znanega izdelka in fine kakovosti. Po posebnih prihrankih na naši majski razprodaji posteljnine!

2.09

1.95

7.6 cu. ft. Model
Shown
\$234.75
Others from
\$184.75

Wherever you live—whatever the size of your family, kitchen or budget—be sure to see the new Frigidaire Refrigerators for 1950. See the complete line of sizes from 4 to 17 cu. ft.—see all the reasons why your No. 1 choice is America's No. 1 Refrigerator, FRIGIDAIRE!

NEW gold-and-white "larger" latch and trim
NEW Super-Storage design with full-length door on larger models

NEW improved Meter-Miser
NEW shelves are all-aluminum and rust-proof
NEW split shelf allows room for large, bulky items
NEW swing-down shelf for butter, cheese, small items
NEW all-porcelain Twin Hydrators that stack up
NEW all-porcelain Meat Storage Tray

Come in! Get the facts about all the new Frigidaire models for 1950!

BIG TRADE IN ALLOWANCE ON YOUR OLD REFRIGERATOR

EASY MONTHLY PAYMENTS

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
6202 ST. CLAIR AVE.
JOHN SUŠNIK